

10. Poglavlje

Porezi na dobra i usluge

Karakteristike poreza na dobra i usluge

- Poreski objekat čine:
  - prihodi, odnosno dohodak kao zbir svih neto prihoda;
  - imovina i
  - potrošnja.
- Porezi na potrošnju su jedan od najstarijih i najznačajnijih poreskih prihoda.
- To su **posredni porezi** koji indirektno pogađaju poresku snagu koja se manifestuje u radnjama upotrebe i trošenja dohotka, odnosno imovine.
- Svi porezi na dobra i usluge mogu se klasifikovati na:
  - porez na promet dobara i usluga (različiti modaliteti);
  - akcize;
  - porezi na upotrebu, držanje i nošenje dobara;
  - dobit fiskalnih monopola (retko u upotrebi);
  - druge dažbine (uvozne i izvozne carine i druge dažbine u međunarodnom prometu).

Porez na promet

- Prednosti poreza na promet:
  1. izdašnost – predstavlja stabilan i siguran poreski prihod;
  2. "ugodnost" pri plaćanju – poreski obveznik (prodavac, pružalac usluge) plaća porez, ali ga ekonomski ne snosi on već krajnji potrošač;
  3. skoro nikakav otpor pri plaćanju jer poreski obveznik nije zainteresovan za izbegavanje plaćanja poreza, a poreski destinatar na plaćanje poreza ne može da utiče;
  4. niski troškovi naplate.
- Osnovni nedostatak je **regresivan efekat** - srazmerno više opterećuje lica sa manjim dohotkom, što ima nepovoljne socijalne efekte. Ova slabost se može ublažiti preko poreskih oslobođenja, sniženih poreskih stopa za proizvode i usluge neophodne za održavanje egzistencijalnog minimuma i povišenih poreskih stopa za luksuzne proizvode.

Porez na promet

- Porez na promet je posredni porez – poreski obveznik nije poreski destinatar.
- Poreski obveznik** je prodavac / pružalac usluge.
- Poreski destinatar** je krajnji kupac koji kroz cenu proizvoda / usluge plaća iznos poreza.
- Predmet oporezivanja** je potrošnja, dok je akt prometa povod za oporezivanje.
- Prema obuhvatu proizvoda i usluga koje se u prometu oporezuju razlikuju se:
  - opšti porez na promet (jednofazni i svfazni porez na promet) i
  - posebni porez na promet (akcize i dobit fiskalnih monopola).

Klasifikacija opšteg poreza na promet

- Opšti porez na promet se deli na:
  - jednofazni porez na promet gde se proizvod oporezuje samo u jednoj fazi i
  - svfazni porez na promet gde se proizvod oporezuje onoliko puta kroz koliko faza prolazi.
- Jednofazni porez na promet može se plaćati u:
  - proizvodnji,
  - trgovini na veliko i
  - trgovini na malo.
- Svfazni (višfazni) porez na promet podrazumeva:
  - bruto porez na promet

- neto višefazni porez na promet (porez na dodatu vrednost-PDV).

Jednofazni porezi na promet

- Jednofazni porez na promet u proizvodnji plaća se prilikom puštanja u promet proizvoda od strane proizvođača.
- Osnovne prednosti poreza na promet u sferi proizvodnje:
  - broj poreskih obveznika je manji nego kod drugih jednofaznih poreza na promet i
  - kontrola ubiranja poreza je jednostavnija i lakša.
- Osnovni nedostaci poreza na promet u sferi proizvodnje:
  - kumulativno dejstvo oporezivanja;
  - poreske stope su više od stopa kod drugih jednofaznih oblika jer je poreska osnovica niža.
- Jednofazni porez na promet u trgovini na veliko plaća se u trenutku prodaje proizvoda od strane trgovca na veliko trgovcu na malo ili krajnjem potrošaču. Proizvod može da bude predmet transakcija između više trgovaca na veliko, ali se horizontalni promet ne oporezuje.

Jednofazni porez na promet u maloprodaji

- Jednofazni porez na promet u maloprodaji se plaća prilikom prodaje proizvoda krajnjem potrošaču i poreski obveznik je prodavac na malo (on ga obračunava i uplaćuje).
- Poreska osnovica je prodajna cena koja uključuje maržu, eventualne akcize i sve troškove koje je prodavac / davalac usluge zaračunao kupcu.
- Prednosti jednofaznog poreza na promet u maloprodaji:
  - izbegava se kumulativni efekat oporezivanja;
  - neutralan je na broj faza oporezivanja;
  - ne postoji problem izbora poreske stope pri uvozu, niti problem vraćanja poreza pri izvozu.
- Osnovni nedostatak poreza na promet u maloprodaji je dosta veći broj poreskih obveznika, što utiče na troškove ubiranja, otežava kontrolu i proširuje polje moguće poreske evazije.
- Jednofazni porez na promet u maloprodaji je bio je u primeni u Srbiji od 1965. do kraja 2004. godine.

Bruto svefazni porez na promet

- Kod bruto svefaznog poreza na promet oporezivanje se vrši u svakoj fazi prometa, nezavisno od toga da li je promet izvršen u procesu proizvodnje ili trgovine.
- Porez se naplaćuje tako što se u svakoj fazi prometa novčana naknada dobijena prodajom proizvoda javlja kao poreska osnovica na koju se primenjuje određena poreska stopa.
- Pošto je u cenu proizvoda uračunat porez na promet, u svakoj sledećoj fazi poreska osnovica se uvećava za iznos prethodno plaćenog poreza što je fenomen poznat pod imenom **porez na porez**.
- Osnovni nedostatak je izraženo **kumulativno dejstvo** i **eliminisanje posrednika** (proizvođači razvijaju sopstvenu mrežu).
- Prednosti bruto svefaznog poreza na promet:
  - lako utvrđivanje poreske osnovice i poreske obaveze,
  - jednostavnost naplate,
  - niža vrednost poreskih stopa,
  - olakšano prevaljivanje poreza,
  - nije izražena poreska evazija.

Neto svefazni porez na promet - PDV

- PDV je najrasprostranjeniji oblik poreza na promet.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU

WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](#)

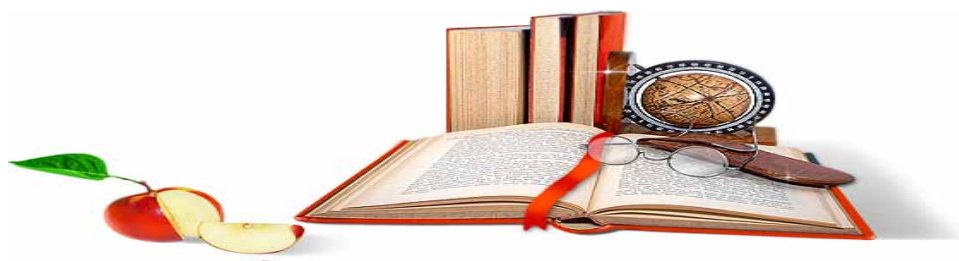
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA

RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com